



Bryssel 2.7.2019
COM(2019) 334 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE
vastuuvapauden myöntämistä koskevasta seurannasta varainhoitovuoden 2017 osalta
(tiivistelmä)

**KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTIN VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMISTÄ KOSKEVISSA
PÄÄTÖSLAUSELMISSAAN JA NEUVOSTON VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMISTÄ KOSKEVASSA
SUOSITUKSESSAAN VARAINHOITOVUODEN 2017 OSALTA ESITTÄMIEN PYYNTÖJEN
SEURANNASTA**

JOHDANTO

Euroopan parlamentti myönsi 26. maaliskuuta 2019 neuvoston suosituksesta komissiolle varainhoitovuotta 2017 koskevan vastuuvapauden. Euroopan parlamentti käsitteli vastuuvapauden myöntämistä koskevassa päätöslauselmassaan varainhoitoa vuoden 2017 talousarvion osalta ja ohjelmien ja politiikkojen tuloksellisuutta. Se tarkasteli lisäksi sitä, miten parlamentin toimilla oli edistetty moitteettoman varainhoidon rakenteiden luomista komissiossa ja jäsenvaltioissa vaalikaudella 2014–2019.

Euroopan parlamentti ja neuvosto katsovat, että tänä aikana on saavutettu merkittäviä tuloksia:

- Euroopan parlamentissa, neuvostossa, Euroopan tilintarkastustuomioistuimessa ja komissiossa **on keskitytty aiempaa enemmän ohjelmien ja politiikkojen tuloksellisuuteen.** Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD) on luokitellut EU:n talousarvion tuloskehityksen jäsenistönsä edistyneimmäksi. Komissio on parantanut sitä, miten se raportoi tuloksellisuudesta integroidussa vuotuisessa talous- ja vastuuvastuuvelvollisuusraportoinnissaan. Tämä tuloksellisuuden entistä vahvempi painotus kuvastui vastuuvapausmenettelystä, jonka aikana käydyissä keskusteluissa keskityttiin aiempaa enemmän EU:n talousarvion tuottamiin tuloksiin.
- **Euroopan tilintarkastustuomioistuin totesi, että EU:n varainhoidossa on saatu aikaan kestäviä parannuksia.** Se antoi – toisen kerran sen jälkeen, kun se aloitti vuotuisen tarkastuslausumien antamisen vuonna 1994 – kielteisen lausunnon sijasta varauman sisältävän lausunnon tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.
- Euroopan tilintarkastustuomioistuin antoi jälleen ”puhtaan” **tarkastuslausunnon sekä EU:n talousarviota koskevasta tilinpäätöksestä että EU:n tuloista.**
- **Menoja koskeva yleinen virhetaso laski 2,4 prosenttiin** varainhoitovuonna 2017 (verrattuna 3,1 prosenttiin vuonna 2016, 3,8 prosenttiin vuonna 2015 ja 4,4 prosenttiin vuonna 2014).
- Tukioikeuksiin perustuviin maksuihin (esim. viljelijöille ja Erasmus-opiskelijoille maksettaviin suoriin tukiin, kolmansien maiden budjettitukeen ja EU:n henkilöstön palkkoihin liittyvät maksut), jotka **muodostivat yli puolet EU:n vuoden 2017 talousarviosta katetuista maksuista, ei liittynyt olennaisia virheitä.**
- **Uusi EU:n varainhoitoasetus hyväksyttiin.** Siinä otetaan käyttöön muun muassa yksinkertaisempia sääntöjä sekä vahvistetaan yhden tarkastuksen lähestymistapaa ja vastuuvastuuvelvollisuutta koskevaa raportointia.

Tämä **myönteinen kehitys kuvastaa jatkuvaa ja rakentavaa yhteistyötä** Euroopan parlamentin, neuvoston, komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen välillä.

Euroopan parlamentin täysistunnossa 26. maaliskuuta 2019 käydyssä keskustelussa Ayala Sender, joka toimi vuoden 2017 vastuuvapausmenettelystä (EU:n yleinen talousarvio – Komissio ja toimeenpanovirastot) vastaavana esittelijänä, korosti, että yhdessä oppiminen on tärkeää sen varmistamiseksi, että EU:n talousarvio pannaan täytäntöön tarkoitetulla tavalla (painopisteiden, sääntöjenmukaisuuden ja laillisuuden osalta).

Neuvoston puheenjohtajavaltiota edustanut George Ciamba totesi seuraavaa: *”Vaikuttaa yleisesti ottaen siltä, että Euroopan parlamentti ja neuvosto noudattavat samaa lähestymistapaa. Pidämme myönteisinä kaikkien nähtävissä olevia parannuksia ja toivomme, että jäsenvaltioiden viranomaisten, komission ja tilintarkastustuomioistuimen tekemää hyvää työtä jatketaan ja parannetaan edelleen. Meidän on annettava Euroopan kansalaisille ja veronmaksajille selkeä viesti siitä, että EU:n varoja käytetään vastuullisesti ja tilintekovelvollisuutta noudattaen.”*

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen puheenjohtaja Klaus-Heiner Lehne totesi, että Euroopan parlamentin tekemät vastuuvapauden myöntämistä koskevat päätökset eivät ole koskaan avoin valtakirja, vaan ne ovat osa pidempää yhteistyöprosessia.

Vastuuvapausmenettely tarjoaa kaikille sidosryhmille tilaisuuden pohtia tapahtunutta kehitystä, määritellä hyviä käytänteitä ja havaita puutteita. Sen tavoitteena on parantaa edelleen varainhoitoa ja EU:n talousarvion avulla tulevaisuudessa saavutettavia tuloksia.

Komissio hyödynsi aiempia kokemuksia (esimerkiksi vastuuvapausmenettelyistä, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen työstä ja komission arvioinneista) ehdotusluonnoksissaan seuraavaksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi. Sen tavoitteena oli parantaa tuloskehystä, yksinkertaistaa edelleen sääntöjä, vastata uusiin haasteisiin ottamalla käyttöön nykyaikaisia rahoituslähteitä sekä suojata EU:n talousarviota entistä paremmin tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa liittyy yleisiä puutteita.

Pyynnöissä, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto esittivät komissiolle varainhoitovuotta 2017 koskevassa vastuuvapausmenettelyssä, keskityttiin

- ohjelmien ja politiikkojen tuloksellisuuteen
- vastuuvastuuvapausmenettelyihin, kuten virhetason laskentamenetelmiin
- EU:n varojen käyttöasteeseen
- muihin erityiskysymyksiin, kuten eturistiriitoihin.

Komissio käsittelee tärkeimmät vastuuvapauden myöntämiseen liittyvät pyynnöt tässä kertomuksessa, joka on osa vuoden 2018 integroitua talous- ja vastuuvastuuvapausmenettelyä. Yksityiskohtaisemmat vastaukset Euroopan parlamentin ja neuvoston vuonna 2017 esittämiin vastuuvapauden myöntämiseen liittyviin yksittäisiin pyyntöihin – mukaan lukien Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksiin liittyen esitetyt pyynnöt – julkaistaan myöhemmin.

1. OHJELMIEN JA POLITIIKKOJEN TULOKSELLISUUS

Euroopan parlamentti ja neuvosto korostivat, että **EU:n vuoden 2017 talousarviosta tuettiin menestyksekkäästi EU:n painopisteiden ja politiikkojen täytäntöönpanoa** täydentämällä jäsenvaltioiden resursseja.

Kuten Euroopan parlamentti mainitsi, tämä koski erityisesti Horisontti 2020 -ohjelmaa, yritysten kilpailukykyä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevaa Euroopan unionin ohjelmaa (COSME), koheesiorahastoa, Euroopan aluekehitysrahastoa, maaseudun kehittämisohjelmia, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa ja 80 maahan annettua humanitaarista apua.

Euroopan parlamentti ja neuvosto kehottivat komissiota parantamaan raportointiaan siitä, miten se käyttää tuloksellisuutta koskevia tietoja. **Komissio esittää tuloksia koskevat ajantasaiset tiedot tuloksellisuuskertomuksissaan ja keskittyy entistä enemmän näiden tietojen laatuun ja sen raportointiin, miten niitä käytetään.** Esimerkiksi nykyisten ohjelmien tuloksellisuustarkastuksiin sekä ohjelmien seurantaan ja väliarviointeihin sisältyvät päätelmät otettiin huomioon tulevaa monivuotista rahoituskehystä ja alakohtaisia ohjelmia koskevien komission ehdotusten liitteenä olleessa perusteellisessa menojen uudelleenarvioinnissa. Tällä pyrittiin varmistamaan, että tulevissa ohjelmissa keskitytään nykyistäkin enemmän tuloksiin. Tämä pyyntö täytettiin kokonaisuudessaan antamalla vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus 25. kesäkuuta 2019.

Lisäksi komissio antoi kattavat tuloksellisuutta koskevat tiedot kustakin ohjelmasta EU:n vuoden 2020 talousarvioesitykseen liitetyissä ohjelmaselvityksissä. Budjettivallan käyttäjän on tarkoitus hyödyntää näitä tietoja päätöksenteossaan.

Komissio on ehdottanut, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä painotettaisiin enemmän tuloksellisuutta kaikissa ohjelmissa esimerkiksi asettamalla selkeämmät tavoitteet ja keskittymällä aiempaa pienempään määrään laadukkaampia tulosindikaattoreita. Tulosten seuranta ja mittaaminen sekä tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtyminen helpottuu.

Ehdotus seuraavaksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi on virtaviivaisempi, ohjelmien määrää on vähennetty ja pirstoutuneet rahoituslähteet on koottu yhteen uusiksi integroiduiksi ohjelmiksi. Talouspolitiikan EU-ohjausjakson ja koheesiorahoituksen välille on ehdotettu vahvempaa yhteyttä, ja yhteisessä maatalouspolitiikassa siirretään painopistettä noudattamisesta ja säännöistä kohti tuloksia ja tuloksellisuutta esimerkiksi ottamalla käyttöön jäsenvaltioiden strategiasuunnitelmat.

Maatalous-, koheesio-, muuttoliike- ja tutkimuspolitiikkojen tulevaan suunnitteluun liittyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston esittämät tärkeimmät pyynnöt ovat osa käynnissä olevia neuvotteluja seuraavan sukupolven monivuotisen rahoituskehysten ohjelmista.

2. VASTUUVELVOLLISUUTTA KOSKEVA RAPORTOINTI

Integroitu talous- ja vastuuvollisuusraportointi on tärkeä osa EU:n varainhoidon vastuuvollisuusprosessia. Siinä kootaan yhteen kattavat tiedot EU:n talousarvion

täytäntöönpanosta, tuloksellisuudesta, tuloksista, moitteettomasta varainhoidosta ja suojaamisesta. Siihen sisältyvät – kuten vuonna 2018 annetussa varainhoitoasetuksessa säädetään – lopullinen konsolidoitu tilinpäätös, vuotuinen hallinto- ja tuloksellisuuskertomus, sisäisiä tarkastuksia koskeva vuosikertomus, pitkän aikavälin ennuste tulevista sisään- ja ulosvirtauksista seuraavien viiden vuoden ajalta, saavutettuihin tuloksiin perustuva EU:n varoja koskeva arviointi ja kertomus vastuuvapauden myöntämismenettelyn jatkotoimenpiteistä.

Varainhoitovuotta 2018 koskevassa raportoinnissa käsitellään useita Euroopan parlamentin ja neuvoston pyyntöjä, jotka koskevat muun muassa pitkän aikavälin ennusteita, tuloksellisuusraportointia ja virhetasojen esittämistä.

Komissiolla on luotettava noudattamisen valvontaa koskeva järjestelmä. Komissio ilmoittaa kunkin osastonsa virhetasot vuotuisissa toimintakertomuksissa ja eri politiikan alojen virhetasot vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessaan. Nämä virhetasot lasketaan käyttämällä yhtenäisiä menetelmiä samalla kun otetaan huomioon, että oikeudelliset kehykset, hallintoympäristöt ja muut erityisominaisuudet vaihtelevat eri politiikan alojen välillä. EU:n talousarvion osalta käytössä ovat monivuotiset sisäiset valvontajärjestelmät, joilla ehkäistään ja havaitaan virheitä ennen maksujen suorittamista – ja tehdään oikaisuja, jos virheitä havaitaan maksujen suorittamisen jälkeen. Komissio tarjoaa sidosryhmille kokonaiskuvan esittämällä kaksi indikaattoria: riskinalaisen määrän maksamishetkellä (ennen oikaisuja) ja riskinalaisen määrän ohjelman päättämishetkellä (oikaisujen jälkeen). Komission tavoitteena EU:n varojen hoitajana on varmistaa, että kun ohjelma on päättynyt ja kaikki valvontatoimet on toteutettu, jäljelle jäävä virhetaso on alle 2 prosenttia.

Komissio toteuttaa lisätoimia parantaakseen ja selkeyttääkseen raportointiaan pääjohtajien antamissa vuotuisissa toimintakertomuksissa, talousarvioesitykseen liitetyissä ohjelmaselvityksissä ja vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessaan. Se ottaa tässä yhteydessä huomioon myös Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suositukset.

Komissio noudattaa havaittujen puutteiden osalta täyttä avoimuutta. Ne esitetään selvästi kunkin pääjohtajan vuotuisessa toimintakertomuksessa tekemissä varauksissa. Kun pääjohtaja tekee varauksen, hänen on myös laadittava toimintasuunnitelma kyseessä olevan puutteen korjaamiseksi. Pääjohtajan vuotuisessa toimintakertomuksessa esittämiä varauksia koskevien toimintasuunnitelmien laatiminen kuuluu kuitenkin yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa jäsenvaltioiden vastuulle.

Vuotuiset toimintakertomukset, ohjelmaselvitykset ja arviointikertomukset otetaan huomioon vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa. Näitä kertomuksia parannetaan jatkuvasti muun muassa komission sisäisen tarkastuksen toimialan, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen, Euroopan parlamentin ja neuvoston palautteen perusteella.

Lisäksi komissio käy Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa jatkuvaa vuoropuhelua siitä, miten se voisi parantaa menetelmiä, joita se käyttää virhetasojen arvioinnissa ja esittämisessä sekä EU:n talousarviosta rahoitetuissa ohjelmissa saavutettujen tulosten esittelemisessä.

Sekä Euroopan parlamentin että neuvoston esittämän **ehdollisia velkoja** koskevan pyynnön osalta voidaan todeta, että EU:n tilinpäätös sisältää yksityiskohtaisia tietoja veloista, myös EU:n talousarvioon kohdistuvista vastuista, jotka ovat seurausta talousarviosta katetuista takauksista ja rahoitustukiohjelmista myönnettyistä takauksista. Lisäksi vuonna 2018 annetun varainhoitoasetuksen mukaan komissio toimittaa vuodesta 2021 alkaen talousarvioesitykseen liitettävässä asiaa koskevassa valmisteluasiakirjassa arvioinnin näiden velkojen kestävydestä.

Vastauksena Euroopan parlamentin ja neuvoston esittämiin raportointipyyntöihin, jotka koskevat **pakolais- ja muuttoliikekriisiin liittyvää rahoitusta ja rahoitusvälineitä**, komissio lähetti Euroopan parlamentille ja neuvostolle helmikuussa 2019 asiakirjan ”*Report on the Implementation of funding raised for the migration and refugee crisis (2015–2017)*” ja lähettää sen jatkossakin säännöllisesti.

Pyyntöön toimittaa **tietoja** vuosien 2007–2013 monivuotiseen rahoituskehukseen sisältyneiden **rahoitusvälineiden päättämisestä** komissio vastaa raportoimalla vuosien 2007–2013 toimenpideohjelmien päättämisessä saavutetusta edistymisestä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Komissio raportoi ohjelmakauden päättämisen lopullisesta tuloksesta kunkin pääosaston vuotuisissa toimintakertomuksissa alkaen raportointivuodesta 2018. Tähän kertomukseen ohjelmakauden päättämisestä sisällytetään kunkin toimenpideohjelman tukikelpoinen määrä päättämisen yhteydessä, mahdollisuuksien mukaan myös rahoitusvälineiden osalta. Se sisältää myös tietoa mahdollisista takaisinperintätoimista toimenpideohjelmittain.

3. EUROOPAN UNIONIN VAROJEN KÄYTTÖASTE

Euroopan tilintarkastustuomioistuin keskittyi vuotta 2017 koskevassa vuosikertomuksessaan maksattamatta oleviin sitoumuksiin, joista tuli sen jälkeen tärkeä aihe vastuuvapauden myöntämisestä koskevassa keskustelussa. **Maksattamatta olevilla sitoumuksilla tarkoitetaan sellaisten sitoumusten määrää, joita vastaavia maksuja ei ole vielä suoritettu. Ne ovat mekaaninen seuraus siitä, että monivuotisessa talousarviossa sitoumukset jakautuvat pitkällä aikavälillä melko tasaisesti, kun taas maksut ovat takapainotteisia, koska suurin osa sitoumuksista liittyy investointeihin, joiden päätökseen saattaminen vie aikaa.** Koska hankkeiden päätökseen saattaminen kestää useita vuosia, on tavallista, että ensimmäisten sitoumusten ja varsinaisten maksujen välillä on viive. Tämä viive riippuu pääasiassa rahoitettujen hankkeiden pituudesta ja kuhunkin ohjelmaan sovellettavista säännöistä.

Euroopan parlamentti huomautti, että maksattamatta olevat sitoumukset lisääntyivät merkittävästi muun muassa siksi, että vuosien 2014–2020 monivuotinen rahoituskehys hyväksyttiin myöhässä, uusien vaatimusten täytäntöönpanoon liittyi vaikeuksia ja koheesipolitiikan sitoumusten vapauttamissääntöjä muutettiin lykkäämällä vapautumista vuodesta $n + 2$ vuoteen $n + 3$. Nämä seikat yhdistettyinä suurempiin ennakkomaksuosuuksiin olivat syynä EU:n varojen hitaampaan käyttöön nykyisen monivuotisen rahoituskehysten alussa. Komissio katsoo, että seuraavan

monivuotisen rahoituskehityksen hyväksyminen aikataulussaan syksyllä 2019 on ratkaisevan tärkeää, jotta nämä aiemmat ongelmat eivät toistuisi.

Neuvosto oli huolissaan siitä, että käytettävissä olevat maksumäärärahat eivät riitä kaikkien maksupyyntöjen suorittamiseen, vaikka talousarvion joustavuutta on lisätty nykyisen monivuotisen rahoituskehityksen viimeisten vuosien maksustarpeiden huomioon ottamiseksi. Se kehotti komissiota parantamaan jatkuvasti sekä maksuarvioita että seurantamekanismeja tämän riskin hallitsemiseksi, maksujen asianmukaisen suorittamisen ennakoimiseksi ja kansallisten rahoitusosuuksien ennakoitavuuden varmistamiseksi.

Komissio seuraa jatkuvasti maksumäärärahatarpeiden kehitystä parantaakseen talousarvion ennakoitavuutta ja hallitakseen talousarvioon kohdistuvia tähän liittyviä riskejä. Komissio on vuodesta 2015 alkaen toimittanut vuotuisen ennusteen EU:n pitkän aikavälin maksumäärärahatarpeista. Tämä ennuste annetaan vuodesta 2018 alkaen vuotuisena kertomuksena, joka sisältää ennusteen EU:n talousarvion tulevista sisään- ja ulosvirtauksista. Tässä kertomuksessa esitetään ennuste EU:n jo allekirjoittamien maksattamatta olevien sitoumusten kattamiseksi tarvittavista maksuista sekä vielä tekemättä olevia uusia sitoumuksia vastaavista maksuista viiden vuoden jaksolta, kuten vuonna 2018 annetussa varainhoitoasetuksessa vaaditaan.

Maksuennusteen luotettavuuteen ja vakauteen vaikuttaa eniten koheesipolitiikan täytäntöönpano, sillä koheesipolitiikka muodostaa tällä hetkellä noin kolmasosan EU:n talousarviosta ja on sen suurin jaksotetuista määrärahoista katettava menoala. Koska koheesipolitiikan täytäntöönpanossa käytetään yhteistyöhön perustuvaa hallinnointia, täytäntöönpanovauhti ja maksujen ennustaminen riippuvat pitkälti jäsenvaltioiden suunnittelusta.

Vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevassa ehdotuksessaan komissio pyrki varmistamaan maksumäärärahojen enimmäismäärien riittävyden sekä vuotuisten talousarvioiden vakaamman ja ennakoitavamman täytäntöönpanon. Vuosiksi 2021–2027 ehdotetut maksumäärärahojen enimmäismäärät ovat sellaisia, että ne riittävät kattamaan aiempien vuosien maksattamatta olevat sitoumukset ja sisältävät maksattamatta olevien sitoumusten kasvun sekä mahdollistavat saumattoman siirtymisen seuraavan sukupolven meno-ohjelmiin. Maksujen vakaamman ja ennakoitavamman kehityksen edistämiseksi komissio on ehdottanut tiettyjen koheesipolitiikassa sovellettavien täytäntöönpanosääntöjen muuttamista (esim. paluu $n + 2$ -vapauttamissääntöön ja ennakkomaksuosuuden supistaminen, jotta vältyttäisiin takaisinperittävien määrien kasautumiselta ja edistettäisiin nopeampaa täytäntöönpanoa).

Komissio ehdotti myös, että maksumäärärahojen kokonaisliikkumavaran ja ennakoimattomiin menoihin varatun liikkumavaran mekanismit säilytetään. Näitä mekanismeja voidaan käyttää monivuotisen rahoituskehityksen maksumäärärahojen yhteenlasketun enimmäismäärän puitteissa tasaamaan maksutarpeiden mahdollisia suuria vaihteluita rahoituskaudella. Nämä välineet ovat osoittaneet hyödyllisyytensä koko rahoituskauden kattavassa maksujen hallinnassa jo kaudella 2014–2020.

Lisäksi **komissio jatkaa jäsenvaltioiden kanssa tekemäänsä tiivistä yhteistyötä**, jonka tarkoituksena on varmistaa, että EU:n varat käytetään oikea-aikaisesti vuosien 2014–2020 monivuotisessa rahoituskehityksessä, ja tarjoaa jäsenvaltioille merkittävää

tukea, kuten teknistä tukea ja neuvontapalveluja, parantaakseen niiden valmiuksia käyttää EU:n varoja. Täytäntöönpanon tehostamista käsittelevästä työryhmästä (joka perustettiin parantamaan ERI-rahastojen täytäntöönpanoa edellisellä rahoituskaudella) saadut kokemukset on valtavirtaistettu nykyisellä kaudella vaikeuksissa olevien ohjelmien tukemiseksi. Asianomaisten jäsenvaltioiden kanssa käydään tiivistä vuoropuhelua tilanteen parantamiseksi.

4. ERITYISKYSYMYKSET

4.1. TULOT

Euroopan parlamentti toteaa, että budjettipääosasto teki toisena vuotena peräkkäin **varauman Yhdistyneen kuningaskunnan keräämien perinteisten omien varojen arvosta**, koska maa ei asettanut EU:n talousarvion käyttöön tekstiileiden ja jalkineiden tuonnin osalta maksamatta jääneitä tulleja. Euroopan parlamentti suhtautuu myönteisesti komission maaliskuussa 2018 tullipetostapauksen jatkotoimenä käynnistämään rikkomusmenettelyyn.

Useiden oikeudellisten toimien ja Yhdistyneeltä kuningaskunnalta helmikuussa 2018 saadun vastauksen analysoinnin jälkeen komissio antoi asian Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi maaliskuussa 2019.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat toteuttaneet lokakuusta 2017 alkaen vaiheittain joitakin komission pyytämiä korjaustoimenpiteitä, mutta maa kieltäytyy yhä asettamasta EU:n talousarvion käyttöön vaadittuja perinteisten omien varojen määriä.

Tietojen analysointi osoittaa, että perinteisten omien varojen menetykset vähenivät Yhdistyneessä kuningaskunnassa merkittävästi korjaustoimenpiteiden toteuttamisen jälkeen.

Euroopan parlamentti kehottaa komissiota puuttumaan tällaisiin tapauksiin ja vahvistaa samalla sen, että **jäsenvaltioiden tullilaitosten välisen yhteistyön lisääminen on selvästi tarpeen**, jotta vältytään EU:n ja jäsenvaltioiden talousarvioille sekä EU:n tuotestandardeille aiheutuvilta vahingoilta.

Komissio toteuttaa toimenpiteitä tullien menettämisen torjumiseksi. Jos komissio toteaa, että jäsenvaltioiden valvonta ei ole tehokasta ja että tehottomuus aiheuttaa perinteisten omien varojen menetyksiä, jäsenvaltiot asetetaan vastuuseen menetyksistä ja viivästyneisiin maksuihin sovelletaan hyvin merkittävää korkoa. Komissio ryhtyy toimiin heti, kun sääntöjenvastaisuuksia havaitaan.

Vastuu tullien kantamisesta kuuluu ensisijaisesti jäsenvaltioille. Komissio tekee siksi tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa varmistaakseen EU:n tullilainsäädännön yhtenäisen soveltamisen jäsenvaltioissa ja suojatakseen näin unionin taloudellisia etuja.

Euroopan parlamentti kehottaa lisäksi komissiota **parantamaan tuontivirtojen seurantaa ja arvioimaan uudelleen nykyisen valvontakehyksen ja dokumentoimaan paremmin sen soveltamisen jäsenvaltioiden painotettua**

keskimääräistä verokantaa koskevien laskelmien varmentamisessa. Jäsenvaltiot esittävät nämä laskelmat arvonlisäveropohjan selvityksissään.

Tilanteessa, jossa kaupankäynnin volyymit kasvavat ja kansallisilla tulliviranomaisilla on niukasti rahoitusta, jäsenvaltioiden on luotettava seurannassa ja tiedonlouhinnassa ennennäkemättömällä tavalla automaattiseen riskinarviointiin, jotta ne voivat kohdistaa toimensa ongelmallisimpiin lähetyksiin samalla kun ne helpottavat laillista kauppaa.

Kaikilla jäsenvaltioilla on jo käytettävissään ulkomaankaupan automatisoitu seurantaväline, joka tarjoaa niille säännöllisiä päivityksiä komission jatkuvasta tuontivirtojen ja -hintojen analyysistä (tilastollinen tiedonlouhinta). Jotta jäsenvaltioita voitaisiin kuitenkin auttaa tehostamaan valvontatoimiaan, komissio hankkii yksityiskohtaisempia tietoja tuonnista tulevina vuosina uuden unionin tullikoodeksin nojalla ja helpottaa tiedonlouhintatekniikoiden laajempaa käyttöä.

Painotetun keskimääräisen verokannan laskemiseen liittyvä valvontakehys on parhailtaan arvioitavana, jotta työskentelyn dokumentointia ja painotettua keskimääräistä alv-kantaa koskevia tarkastuksia voidaan yhdenmukaistaa edelleen. Tämä pyyntö on tarkoitus täyttää vuoden 2019 loppuun mennessä.

4.2. ETURISTIRIIDAT

Euroopan parlamentin päätöslauselmassa pyydetään komissiota toteuttamaan jatkotoimia Tšekkiä koskevassa väitetyssä eturistiriitatapauksessa sekä ottamaan asia esille yleisellä tasolla jäsenvaltioiden kanssa.

Vuonna 2018 annettu varainhoitoasetus sisältää tiukennettuja sääntöjä eturistiriitojen ehkäisemisestä ja käsittelemisestä. Säännöt tulivat voimaan 2. elokuuta 2018. Niitä sovelletaan ensimmäistä kertaa nimenomaisesti myös EU:n varoja yhteistyössä hallinnoiviin jäsenvaltioihin. Komissio on antanut jäsenvaltioille ohjeita näiden sääntöjen täytäntöönpanosta jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa vuonna 2018 järjestetyissä kokouksissa. Kaikkien jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle toimenpiteet, jotka ne ovat toteuttaneet varmistaakseen uusien sääntöjen noudattamisen. Eturistiriitojen hallinnasta järjestettiin konferenssi 10. huhtikuuta 2019. Komissio jatkaa ohjeiden antamista.

Tšekin tapauksen osalta on tehty kattavia tarkastuksia EU:n ja kansallisen lainsäädännön soveltamisesta. Tarkastusmenettely on käynnissä asiaankuuluvissa asetuksissa määriteltyjen sovellettavien sääntöjen ja määräaikojen mukaisesti. EU:n talousarvioon sisältyvästä Euroopan rakenne- ja investointirahastoja koskevasta budjettikohdasta ei makseta asiaankuuluvia maksuja ennen kuin tilanne on selvitetty. Tämä on varotoimi, jolla on tarkoitus suojata EU:n taloudellisia etuja. Komissio pitää Euroopan parlamentin ajan tasalla ottamalla asianmukaisesti huomioon salassapitovaatimukset.

4.3. ERILLISVIRASTOT

Euroopan parlamentin päätöslauselmassa kehoitetaan komissiota seuraamaan otsakkeeseen 3 kuuluvilla aloilla toimivia virastoja ja huomautetaan Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston hallinnointiin liittyvistä puutteista.

Komissio ei ole suoraan vastuussa erillisvirastojen talousarvion hallinnoinnista. Näin ollen Euroopan parlamentti tekee kunkin erillisviraston osalta erikseen päätöksen sen talousarvion täytäntöönpanoa koskevan vastuuvapauden myöntämisestä, jotta otetaan huomioon erillisvirastojen riippumaton asema erillisinä oikeushenkilöinä. Erillisvirastoja koskevan yhteisen lähestymistavan mukaan komissio kuitenkin seuraa, että virastot toimivat EU:n sääntöjen ja etujen mukaisesti.

Näitä seurantamekanismeja vahvistettiin, kun uusi varainhoidon puiteasetus tuli voimaan toukokuussa 2019. Uudet säännöt velvoittavat virastot harjoittamaan tehokasta sisäistä valvontaa, joka perustuu komission omia osastojaan varten vahvistamaan sisäisen valvonnan kehukseen. Tämän lisäksi virastojen on varmistettava, että niiden sisäisen valvonnan järjestelmällä vähennetään päätoimipaikan ulkopuolisten toimistojen toimintaan liittyviä erityisriskejä, sisällytettävä ohjelma-asiakirjaan strategia siitä, miten estetään kriittisiin tarkastussuosituksiin johtaneiden ongelmien toistuminen, ja raportoitava sisäisen valvontajärjestelmän tehokkuudesta ja vaikuttavuudesta. Kuten aiemminkin, viraston on raportoitava vuotuisessa toimintakertomuksessaan sisäisen/ulkoisen tarkastuksen kaikkien suositusten jatkotoimista ja tiedotettava hallintoneuvostolle, jossa komissio on edustettuna.

Muihin toimenpiteisiin kuuluvat virastojen velvollisuus raportoida viipymättä hallintoneuvostolle Euroopan tilintarkastustuomioistuimen, sisäisen tarkastuksen toimialan ja Euroopan petostentorjuntaviraston havaitsemista taloudellisista sääntöjenvastaisuuksista ja petoksista. Komissiolla on oikeus saada kaikki tarvittavat talousarvioon liittyvät tiedot.

Komissio on suhtautunut ja suhtautuu yhä hyvin vakavasti Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston hallinnoinnin tilanteeseen.

Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto laati vuonna 2018 toimintasuunnitelman hallinto- ja valvontajärjestelmissään havaittujen puutteiden korjaamiseksi ja toteuttaa nyt suunnitelmaa aktiivisesti sekä raportoi siitä säännöllisesti Euroopan parlamentille.

Komissio on tukenut Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirastoa tarjoamalla sille neuvoja ja asiantuntemusta sen toteuttamia toimia varten (erityisesti hankintoja, talousarviota ja rekrytointia koskevissa kysymyksissä).

Euroopan parlamentti on suhtautunut myönteisesti viraston toimintasuunnitelmaan ja sen toteuttamiin toimiin.

Komission edustaja viraston hallintoneuvostossa seuraa jatkossakin, että virasto panee toimintasuunnitelman täytäntöön siten, että aiemmat puutteet korjataan ja mahdollisesti tarvittavat lisätoimet toteutetaan.

4.4. EUROOPAN STRATEGISTEN INVESTOINTIEN RAHASTO (ESIR)

Euroopan parlamentti kehotti komissiota varmistamaan, että ESIR-rahaston hallintoelimet ottavat huomioon asianmukaisen maantieteellisen tasapainon allekirjoittaessaan lainasopimuksia ja raportoivat Euroopan parlamentille saavutetusta edistymisestä.

ESIR on kysyntävetoinen, mutta ESIR-rahaston investointisuuntaviivojen mukaan on kuitenkin pyrittävä mahdollisimman hyvin varmistamaan, että investointikauden päättyessä katettuna on laaja valikoima alueita ja liiallinen maantieteellinen keskittyminen on vältetty. Komissio ja Euroopan investointipankki ovat toteuttaneet useita toimenpiteitä asianmukaisen maantieteellisen tasapainon varmistamiseksi. Nämä toimenpiteet perustuvat tarkistettuun ESIR-asetukseen (ESIR 2.0). Niitä ovat muun muassa seuraavat:

- tarkemmin kohdennettu paikallinen tiedotus, joka varmistetaan tehostamalla kansallisten kehityspankkien tai -laitosten kanssa tehtävää yhteistyötä, muun muassa ottamalla käyttöön investointijärjestelyjä ja tiiviimpään yhteistyöhön perustuvia malleja (esim. Euroopan investointirahaston kansallisten kehityspankkien pääomafoorumi)
- Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja ESIR-rahaston yhdistelemisen helpottaminen
- neuvontakeskuksen roolin vahvistaminen, jotta voidaan helpottaa hankesuunnittelua ja -kehitystä erityisesti vähemmän kehittyneillä alueilla ja siirtymäalueilla.

Lisäksi komissio, Euroopan investointipankki ja ESIR-rahaston johtokunta seuraavat säännöllisesti ESIR-rahastosta tuettujen investointien maantieteellistä jakaumaa. Avoimuuden ja vastuuvollisuuden lisäämiseksi julkiset kuukausiraportit ESIR-rahastosta tuetuista toimista ja ESIR-rahaston vuotuiset täytäntöönpanokertomukset sisältävät tietoja maantieteellisestä jakaumasta.

4.5. JOHTAVIEN VIRKAMIESTEN NIMITTÄMINEN EU:N TOIMIELIMISSÄ

Euroopan parlamentti kehotti komissiota ja EU:n muita toimielimiä arvioimaan tarvittaessa nimittämismenettelyt ja ryhtymään lisätoimiin avoimuuden, oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien lisäämiseksi näissä menettelyissä. Syyskuussa 2018 järjestetty toimielinten välinen pyöreän pöydän kokous oli hedelmällinen ja tarjosi toimielinten edustajille tilaisuuden keskustella poliittisella tai ylemmän johdon tasolla siitä, miten toimielimet järjestävät menettelynsä. Kokous vahvisti, että eri toimielinten tapa panna säännöt täytäntöön on sekä asianmukainen että tarkoituksenmukainen ja että yhteisiä hyviä käytäntöjä on paljon. Kaikilla toimielimillä on sama tavoite: rekrytoida, nimittää ja ylentää lahjakkaita yksilöitä heidän osaamisensa, pätevyyksiensä ja kokemuksensa perusteella. Komissio ryhtyy asianmukaisiin jatkotoimiin samalla kun se korostaa, että se toimii kaikkien muiden toimielinten tavoin itsenäisesti sille perussopimuksissa myönnetyn toimivallan mukaisesti ja sovellettavan lainsäädännön puitteissa. Tähän sisältyy komission valta päättää sisäisestä organisaatiostaan, työjärjestyksestään ja henkilöstösäännöissä nimittävälle viranomaiselle annettun toimivallan käyttämisestä.

5. PÄÄTELMÄT

Komissio katsoo, että vastuuvapausmenettely on ratkaisevan tärkeä EU:n varojen moitteettomaan hoitoon liittyvän vastuuvastuun kannalta.

Komissio tekee kaikkensa edistääkseen EU:n varainhoitoon liittyvää jatkuvaa ja rakentavaa yhteistyötä Euroopan parlamentin, neuvoston ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kanssa.

Komissio on sitoutunut panemaan täytäntöön tärkeimmät vastuuvapausmenettelyssä esitetyt suositukset ja pyynnöt. Osa niistä on jo pantu kokonaan täytäntöön ja osan täytäntöönpano on käynnissä.

Seuraava monivuotinen rahoituskehys tarjoaa tärkeän tilaisuuden ottaa huomioon saadut kokemukset ja muun muassa yksinkertaistaa edelleen sääntöjä ja parantaa yleistä tuloskehystä. Yhteisymmärrykseen pääseminen vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehyksestä syksyllä 2019 on ratkaisevan tärkeää pyrkimyksille varmistaa EU:n politiikkojen täytäntöönpanon käynnistäminen aikataulun mukaisesti.

* * *